

«مامان‌ها» تجربه‌نگاری‌هایی از جنس واقعی مردم است.
مخاطب هم آن را دنبال می‌کند، چون احساس می‌کند بخشی
از خودش را به تماشا نشسته است. خودی که شاید دوست
داشت آن طور باشد؛ اما نیست

و همه باید آن را ببینند. در صورتی که در برنامه‌سازی
کانال‌های معتبر دنیا، چنین تئوری دیده نشده است.

فکر می‌کنید تجربه‌نگاری از جنس واقعی مردم در
این برنامه چطور شکل گرفته است؟

ترکیب بندی این برنامه ترکیب بندی خوبی است.
تنوع نظرات و عقاید مختلف آن را باورپذیرتر
کرده است و نشان می‌دهد، نمی‌خواهد حرف تنها
یک قشر از جامعه را بزند. حرف‌ها به صورت صددرصد
تایید و تکذیب نمی‌شود و این موضوع هم نکته
مهمی است که ایدئولوژی به خورد مخاطب نمی‌دهد،
البته من به عنوان یک متخصص متوجه می‌شوم
در آن قرار است چه پیامی داده شود؛ اما مخاطب
متوجه نمی‌شود. بسیاری از برنامه‌سازها مشکلی که
دارند فکر می‌کنند باید یک کار بزرگ و کارستان انجام
دهند؛ اما اگر برنامه‌ساز این موضوع توجه کند چه
برنامه‌ای بسازد که چطور با مخاطب صحبت کند
می‌تواند کار بزرگی انجام دهد. این برنامه توانسته
است در این زمینه موفق عمل کرده و با مخاطب خود
به درستی صحبت کند.

شما به عنوان یک برنامه‌ساز ضعف یا ایرادی در
ساخت برنامه هم می‌بینید؟ ایرادی که اگر نبود
می‌توانست موفق‌تر هم عمل کند؟

من تصور بر این است یک شتابزدگی در تولید
برنامه وجود دارد، ولی این را هم می‌دانم که کاملاً
مسلح بوده و دست خالی وارد میدان نشده است.
فکر نکنم این برنامه بدون پژوهش‌های لازم روی
آنتن رفته باشد. خانم مصطفی‌زاده هم اجرای قوی
و خوبی دارد. احساس می‌کنم خودش مادر است و
سعی نمی‌کند در حرف‌هایش نکته‌ای را اثبات کند.
زیاد حرف نمی‌زند، لفاظی نمی‌کند و خود واقعی‌اش
است. برای همین هم من مخاطب، درون خانم
مصطفی‌زاده، مادر امروز را می‌بینم و همین موضوع
موجب می‌شود کسانی که در مقابلش می‌نشینند
واقعیت‌ها را نشان دهند. در این زمینه نیز فکر
می‌کنم برنامه‌ساز زمان خوبی گذاشته باشد تا به
این نقطه برسد. البته باید تأکید کنم در هر صورت
می‌توانست خوش‌ساخت‌تر هم باشد و با یک
ترکیب بندی بهتر و در موقعیت‌های شسته‌رفته‌تر
این برنامه را بسازد. برای همین می‌گویم زمان کافی
نگذاشته که اگر این زمان را می‌گذاشت و روایت‌ها
مستندگونه‌تر درمی‌آمد و خیلی بیشتر وارد زندگی
حقیقی آدم‌ها می‌شد، می‌توانست موفق‌تر از این هم
عمل کند.

نکته‌ای که در این برنامه وجود دارد لوکیشن
برنامه است که برای گرم و صمیمی‌تر نشان دادن فضا
آن را در محیط خانگی به وجود آورده است. به نظر شما
این موضوع چقدر توانسته در این صمیمیت اثرگذار
باشد؟

مشخص است برنامه‌ساز برای داشتن یک لوکیشن
متفاوت به خود سختی داده و به جای آن که کار
خود را در استودیوهای همیشگی و دکوربندی‌های
همیشگی انجام دهد آن را در فضایی مثل خانه آورده.
برای همین نشان می‌دهد سعی کرده خودش را به
واقعیت نزدیک کند و این موضوع قابل تحسین
است. بسیاری از برنامه‌هایی که دیده‌ام بسیار تلاش
کرده‌اند، بیشتر هم هزینه و زمان گذاشته‌اند و
بیشتر هم از آن تعریف شده‌است؛ اما فکر نمی‌کنم
در حافظه تاریخی مخاطب مانده باشد. این برنامه
با توجه به این که به دنبال روایت واقعیت است در
خاطرها می‌ماند و همین موضوع خوب است.

بررسی و تحلیل برنامه «مامان‌ها» در گفت‌وگو با فؤاد صفاریان پور، تهیه‌کننده و کارگردان

مامان‌ها تجربه‌نگاری از جنس واقعیت

برنامه تلویزیونی «مامان‌ها» که از پنجم آبان ماه روی آنتن شبکه سوم سیما رفته است؛ توانسته مخاطب‌های زیادی را چه آنهایی که مادر هستند و
دغدغه‌های مادرانه دارند چه کسانی که فارغ از این دنیا هستند به سمت خود جلب کند. برنامه‌ای که تلاش کرده در یک فضای گرم و صمیمی که معمولاً در
خانه‌ها وجود دارد به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های حال حاضر جامعه یعنی تربیت فرزندان در دنیای امروز بپردازد.

این که دغدغه‌ها نه از زبان کارشناسان، بلکه از سوی مادران امروز مطرح شود آن هم در فضایی که مادرها احساس راحتی می‌کنند و مخاطب‌ها نیز به خوبی
آن را درک کرده مهم‌ترین امتیازی است که باعث شده این برنامه از سوی بیننده نمره قبولی دریافت کند. این ویژگی تا جایی مورد توجه بوده که حتی منتقدان
و برنامه‌سازهایی که سال‌های زیادی است در این عرصه فعالیت می‌کنند هم با این برنامه ارتباط برقرار کرده و آن را جزو برنامه‌های موفق می‌دانند که این
روزها از صدا و سیما و پخش می‌شود. سراج فؤاد صفاریان پور رفتیم تا با کمک او از دلایل استقبالی که از این برنامه صورت گرفته را بررسی کنیم.

آزاده باقری
روزنامه‌نگار

اگر روایت‌ها
مستندگونه‌تر
درمی‌آمد و خیلی
بیشتر وارد زندگی
حقیقی آدم‌ها
می‌شد می‌توانست
موفق‌تر از این هم
عمل کند

آنها صورت می‌گیرد از سوی آدم‌های بیرونی و واقعی
هستند.

یعنی این موضوع به مخاطب القا می‌شود که
هرآنچه در حال نشان داده شدن است واقعی بوده و
کاملاً این موضوع را درک می‌کند؟

نه تنها مخاطب معمولی، بلکه من را به عنوان
یک برنامه‌ساز نیز به این باور رسانده و همین که
واقعی است حرف برای گفتن زیاد دارد و موفقیت
اصلی برنامه‌ساز مامان‌ها در همین است. شفاف،
بزرگ‌نمایی، شعار و به‌طور کلی ادا و اطوار نیست.
تجربه‌نگاری‌هایی از جنس واقعی مردم است.
مخاطب هم آن را دنبال می‌کند، چون احساس
می‌کند بخشی از خودش را به تماشا نشسته است.
خودی که شاید دوست داشت آن طور باشد؛ اما
نیست. فرقی نمی‌کند پدر یا مادر، مجرد یا متاهل
باشی. به هر حال اینچنین فضایی را همه در
خانواده‌هایی که متولد شده‌اند به نوعی زیست
کرده‌اند. برای همین هم به خاطر آوردن و مرور کردن
آنها برایشان فارغ از جنسیت و وضعیت تاهل‌شان
باعث می‌شود موضوعات مطرح شده در این برنامه
را درک کنند. همین مرور باعث می‌شود تا مخاطب
به خود فرصت تحلیل بدهد. به هر حال برای آن‌که
برنامه‌سازی به این نقطه برسد راه دشواری را در پیش
گرفته است و وقتی اتفاقی پای این برنامه نشستم
متوجه شدم واقعا دارد کار می‌کند. حتی ساعتی که
برای این برنامه در نظر گرفته شده ساعت خوب و
به جاست و به خوبی توانسته با مردم حرف بزند. ما
بعضی وقت‌ها فکر می‌کنیم برنامه‌ای ساخته می‌شود

برنامه‌ساز
برای داشتن یک
لوکیشن متفاوت
به خود سختی
داده و به جای
آنکه کار خود را
در استودیوهای
همیشگی و
دکوربندی‌های
همیشگی انجام
دهد آن را در فضایی
مثل خانه آورده

آقای صفاریان پور برنامه مامان‌ها را بعد از گذشت
بخش حدود یک ماه از آن چطور می‌بینید؟ تلویزیون تا
چه میزان به وجود چنین برنامه‌هایی احتیاج داشت؟

من به صورت اتفاقی زمانی که شبکه‌های تلویزیون
را بالا و پایین می‌کردم چشمم به برنامه مامان‌ها
افتاد. ابتدا از آن گذر کردم؛ اما مجدداً به آن برگشته
و وقتی دقیق‌تر به آن نگاه کردم متوجه شدم در
این برهه زمانی که کرونا روی سبک زندگی تمام
مردم جامعه اثر گذاشته بسیاری در خانه‌های‌شان
هستند و ممکن است مانند من اتفاقی با این
برنامه به دلیل بالا و پایین کردن شبکه‌ها برخورد
کنند، می‌تواند با کمی تأمل قلاب‌شان به چنین
برنامه‌ای که واقعا تلویزیون در این دوران کم داشته
گیر بیفتد. چون پس از چند دقیقه تماشا کردن به
این باور می‌رسد که برنامه بدی هم نیست، البته
قبل‌تر در جریان تولیدش قرار گرفته بودم، اما آن را
ندیده بودم.

این قلابی که از آن یاد می‌کنید چطور قلابی است
که می‌تواند مخاطب را به قول شما در این روزهایی که
کرونا همه را کلافه و خسته کرده گیر بیندازد؟

در این زمینه چند نکته وجود دارد. یکی از اصلی‌ترین
آنها مجری این برنامه خانم مصطفی‌زاده است که
توانسته به خوبی مدیریت برنامه را در دست بگیرد و
سبک اجرا و برخوردش با مادرها به گونه‌ای است که
فضا را باورپذیر کرده‌است. در حال حاضر تلویزیون
هنوز نتوانسته در بخش مستند و مستندگونه
تمایزی قائل شود، اما این برنامه شمایی دارد که
نشان می‌دهد یکسری اتفاقات و مرور تجربیاتی که در